

Kapiller Imre

1953–2018

*Emlékezés Kapiller Imre zalai levéltárosa**

Tisztelt egybegyűltek!

Családtagjai, rokonai és barátai nehéz gyászában osztozva, mély részvétellel, megrendülten állunk korán, váratlanul eltávozott kollégánk, Kapiller Imre hamvai előtt. Döbbenet keressük a szavakat, mert szinte képtelenek vagyunk felfogni, hogy ő, aki évtizedeken át a magyar levéltáros társadalom egyik köztiszteletben álló, meghatározó személyisége és városunk, Zalaegerszeg megbecsült polgára volt, s akit szinte mindenki derűs, életvidám, közvetlen, barátságos emberként ismert és szeretett, nincs többé.

Kapiller Imre Szombathelyen született 1953. augusztus 28-án, 1971-ben érettségizett a győri Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban, majd 1974-ben a Szombathelyi Tanítóképző Intézetben szerzett diplomát népművelő-könyvtáros szakon. Első munkahelye 1974. október 1-től három hónapig a zalaegerszegi Zala Megyei Könyvtár volt. A könyvek tisztelete és szeretete azután élete végéig elkísérte, sokoldalú műveltségét főleg belőlük merítette.

1975. január 1-jén lett a Zala Megyei Levéltár munkatársa, előbb segédlevéltáros, majd 1984-től levéltáros-népművelő beosztásban. A levéltárosi és történelmi szakmai ismereteket a gyakorlatban, leginkább a Magyar Örökség díjas dr. Degré Alajos – a levéltár korábbi igazgatója – mellett sajátította el. Az atyai jó barátjának tekintett Lojzi bácsi, valamint Szabó Béla oldalán eltöltött mintegy tíz esztendő alatt alaposan megismerte az intézmény iratait, és a levéltári anyag sokoldalú felhasználásának lehetőségeit.

Páratlan, rendkívül alapos anyagismeretét később is sikeresen kamatoztatta mind a kutatószolgálatban, mind kollégái munkáját segítve, mind pedig saját kutatásai során. Egyéniségéhez legközelebb álló, legkedvesebb szakterülete a kutatók kiszolgálása volt, nyugalmazásáig vezette a levéltár kutatószolgálatát. Az elmúlt négy évtizedben kutatók százainak, sőt ezreinek munkáját segítette a középiskolás diákoktól az egyetemi tanárokig, a falutörténettől a diplomáciatörténetig, és szerteágazó, szinte az egész országot behálózó emberi-szakmai kapcsolatrendszerrel épített ki a levéltár körül.

* Elhangzott Kapiller Imre búcsúztatásán, Zalaegerszegen, 2018. szeptember 20-án.

Kifogyhatatlan ötleteit és kreativitását a kutatószolgálat mellett saját kutatásai során, tudományszervező munkájában és levéltári közművelődési tevékenységében is sokoldalúan hasznosította. Kezdetben főként Zala megye 18–19. századi művelődés- és társadalomtörténetét, valamint Zalaegerszeg mezőváros történetét kutatta. 1983-tól közel ötven tudományos publikációja jelent meg levéltári évkönyvekben, tanulmánykötetekben vagy szakmai folyóiratokban. Ezek mellett lexikonokba készített szócikkeket, és számos ismeretterjesztő írást tett közzé a Zalai Hírlapban is. A rendszerváltozást követően, Csomor Erzsébet levéltárossal együtt vállalkozott az 1956-os forradalom és szabadságharc zalai dokumentumainak úttörő jellegű feltárására és feldolgozására. Részt vett a forradalom leverését követő megtorlás iratanyagának összegyűjtésében, majd társszerzőként, négy kötetben adta közre Zala megye legfontosabb '56-os dokumentumait, illetve kronológiáját és életrajzi adattárát. A forradalom és szabadságharc emlékének ápolásában kifejtett kimagasló munkásságát Göncz Árpád köztársasági elnök 1999. október 23-án Nagy Imre Emlékplakett adományozásával ismerte el.

Kapiller Imre elősegítette számos településtörténeti monográfia megszületését; szerzőként és szerkesztőként is közreműködött a Száz Magyar Falu Könyvesháza című millenniumi könyvsorozat zalai köteteinek elkészítésében. Több könyvet szerkesztett a levéltár Zalai Gyűjtemény című kiadványsorozatában, és ő élesztette újjá a Zalaegerszegi Füzetek címet viselő, a Zalaegerszegi Millecentenáriumi Közalapítvány által kiadott várostörténeti könyvsorozatot. Mind ezen alapítvány, mind a Degré Alajos Zalai Honismereti Alapítvány kurátoraként a levéltári források felhasználását szorgalmazta, illetve segítette elő. A rendszerváltás idején az egyik ellenzéki párt alapító tagjaként belekóstolt a politikai közéletbe, néhány évig Zalaegerszeg önkormányzati képviselője volt, azután pedig bizottsági tagként igyekezett szolgálni a város közösségét.

Tudományszervezőként több rangos történeti konferenciát, illetve emlékülést kezdeményezett és szervezett, valamint számos tanácskozáson tartott előadást. Tipikus csapatjátékos, igazi közösségi ember volt, közreműködött a levéltári alkotóműhely úttörő jellegű, országos jelentőségű közös alkotásai, így például a Zala megye archontológiája, az Armálisok vagy a Kvártélyház című kötetek elkészítésében. Együttműködve más zalai közgyűjteményekkel, lelkes motorja volt a levéltár közművelődési tevékenységének is; közreműködésével több önálló vagy a múzeumokkal, könyvtárral közös kiállítás készült.

Hosszú időn át végzett kiemelkedő teljesítményéért és a hazai levéltárügy fejlődésének elősegítésért 2009. augusztus 20-án megkapta a szakma legrangosabb állami elismerését, a Pauler Gyula díjat. 63 évesen, 2016. augusztus 28-án vonult nyugdíjba, ám azután is aktív szellemi munkát végzett; kutatott, előadásokat tartott és tanulmányokat, hírlapi cikkeket írt Zalaegerszeg, valamint Zala megye történetéről. Tele volt tervekkel és elképzelésekkel, amikor szeptember 11-én tragikus hirtelenséggel ragadta el közülünk a halál.

Kapiller Imre nemcsak a saját vagy közvetlen munkatársaival együtt közösen elért szakmai sikereknek, eredményeknek tudott örülni; őszinte örömmel töltötte el az is, ha ötleteit, elképzeléseit mások, például művészbáratai valósítják meg. Tudását, tapasztalatait nem tartotta meg magának, azt széles körben igyekezett továbbadni. Önzetlen segítőkészségének szinte mindnyájan sokat köszönhetünk – évek kellenek majd, hogy sokoldalú, színes egyénisége előtt tisztelegve, lerójuk neki a hálánkat. Most, a búcsúzás nehéz percében a gyászoló sokasággal együtt kívánjuk, hogy becsülettel megjárt élete végén az ég adjon örök nyugalmat neki! Isten vele, nyugodjék békében!

Molnár András